

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
НА
ОБЩИНА САДОВО
В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА
СТРАТЕГИЯ ЗА
ПРИБЩАВАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ
ГРАЖДАНИ
ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ
ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО
ПОЛОЖЕНИЕ,
ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ
СИТУАЦИЯ
2024 – 2027 година**

Ромското население в Община Садово се състои от три компонента милет, българските роми и калдараши, които живеят във всичките 12 населени места на Общината. От 14766 души население на Община Садово, около 1239 души са се самоопределили като роми.

Планът за действие е изработен съвместно с Бюрото по труда, социалните , културни и образователни институции , здравеопазване, МВР и др. Планът се отнася не само за групите, които се определят, като роми, но и другите, които се намират в социално уязвимо положение, или останалите ги определят като такива.

I. ОСНОВНИ ПРИОРИТЕТИ В **ИНТЕГРАЦИОННАТА ПОЛИТИКА КЪМ** **РОМИТЕ В ОБЩИНА САДОВО ПРЕЗ 2024– 2027 г.**

Основните приоритети, които ще бъдат разработени в този план са следните:

1. ОБРАЗОВАНИЕ

Не е случаен фактът, че разработването на Плана започва с приоритет „Образование“. Сред ромското население образователното равнище е изключително ниско, което сериозно им пречи за интеграционните процеси сред тях.

При разглеждането на проблемите на ромите в сферата на образованието, трябва да се има предвид и следното обстоятелство:

- Много често тези роми, които са с основно и под основното образование са зле подготвени и трудно могат да пишат и четат.
- През последните години като цяло, сериозен е проблемът за неграмотността сред ромите и то сред младите хора до 20-25 години;

- Незнанието на българския език се явява сериозен проблем, който много пречи при осъществяване на социалните контакти.

Една от основните задачи на Община Садово и образователните институции е ограничаване на броя на децата, които отпадат от системата на образованието, десегрегацията, както и реинтеграцията на децата, които са извън училището. Следващата основна задача в сферата на образованието е системната работа с родителите от ромски произход.

Безспорна база за цялостната ни дейност в системата на образованието е толерантността, недискриминацията, отчитането и уважаването на културните особености на ромите в Община Садово.

2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО СРЕД РОМИТЕ

През последните години има спад в здравния статус на ромското население, поради следните причини:

- Бедността на населението;
- Замърсена околна среда;
- Замърсена жизнена среда;
- Тежки условия на живот;
- Болен член на семейството;
- Беден член на семейството;
- Липсата на лечение, поради бедност;
- Пренаселеност на жилището.

По този повод в изследването „Ромите – другото измерение на промените“ (С.2004 г.) се посочва:

с. 24-25 „Основните причини, поради които почти половината от ромите не посещават личния си лекар, не са в лошото отношение към тях. Над 70% са доволни от личните си лекари. Най-сериозната пречка за достъп до здравни услуги при ромите отново е финансова – всеки трети в трудоспособна възраст няма пари да заплати за

преглед, колкото и символична да е сумата, а всеки втори не може да си позволи лекарства и лечение, ако и когато това се наложи. Основателно изниква въпросът, доколко или дали изобщо ромите могат да се възползват от клиничните пътеки или от други услуги, включително в здравната система, след като за тях дори преглед при лекар е проблем.“

В сферата на здравеопазването сред ромите в Община Садово имаме различни проблеми като:

- Голям процент от ромите нямат здравни осигуровки, лични лекари, което реално пречи за здравното им обслужване;
- Центрове за доболнична медицинска помощ има във всички населени места, но няма болница на територията на общината;
- Нямаме специализиран транспорт за спешни случаи, което сериозно затруднява транспорта на спешните случаи.

Отчитайки всичко това Община Садово подпомага ромското население при необходимост: чрез еднократни помощи, купуването на лекарства, плащането на такси в болниците, осигуряването на транспорт при необходимост и т.н. Но всичко това не е достатъчно, за да може този проблем в сферата на здравеопазването сред ромите да се реши трайно. Считаме за необходимо да търсим нови начини и подходи, за да улесним здравното обслужване на ромското население в Община Садово.

3. ЖИЛИЩНИТЕ УСЛОВИЯ И ИНФРАСТРУКТУРА НА РОМСКИТЕ КВАРТАЛИ.

Общозвестно е , че икономическата криза в България сериозно се отрази на условията на живот на ромското население. Въпреки това, се полагат усилия и инфраструктурата, която функционира в обособените ромски квартали се обновява и поддържа.

В проекта на национална стратегия на РБългария за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021 – 2030 година се посочва следното:

Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) е водеща отговорна институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Жилищни условия”.

По-голяма част от ромите живеят в т. нар „обособени ромски квартали”. Обособените квартали продължават да бъдат една от основните пречки за цялостната интеграция на ромите в обществото, тъй като условията на живот в тях водят до задълбочаване на изключването им, до занижаване на възможностите за подобряване на образователния, социално-икономическия и здравния статус и до маргинализиране на значителна част от общността.

Възможните решения по отношение на жилищните условия на ромското население следва да бъдат интегрирани в по-широки национални дейности и законодателни инициативи. Те следва да бъдат насочени основно към регулиране и благоустрояване на ромските квартали, разширяване на възможностите за изграждане на собствени домове от семействата и в по-малка степен към програми за социално жилищно настаняване или подпомагане на семейства с междупоколенческа бедност, особено с малки деца и деца-ученици, болни членове на семейството, непълни семейства и други.

В програмите за социално жилищно настаняване, ромите следва да бъдат включени съвместно със семейства от мнозинството. За да се осигури успеха на такива програми, е необходимо да се предвиди дългосрочна социална и психологическа подкрепа. В тези програми водеща роля имат общините, което е свързано и с увеличаването на общинските жилища.

Включването на ромски семейства в програми за настаняване в социални жилища е обвързано с предоставяне на интегрирана междусекторна подкрепа, включваща социални, здравни, образователни услуги, а също и услуги в сферата на заетостта.

Насърчават се дейности, които са свързани с изпълнение на проекти, осигуряващи подкрепа за социалната интеграция на маргинализирани групи в т.ч. и роми чрез подобряване на жилищните условия, при осигурени кадастрална и градоустройствена основа, изграждане на техническа инфраструктура за квартали с компактно ромско население и за нови терени, предназначени за ниско жилищно строителство, изграждане на социални жилища и обекти на социалната инфраструктура.

4. ТРУДОВА ЗАЕТОСТ СРЕД РОМИТЕ

Спада на трудова заетост сред ромите, като процес тръгна веднага след 1990. В резултат на това трудовата заетост на ромите в момента се движи между 10-15%. Според официалните данни в България безработицата е 11%, то сред ромската общност безработицата е над 80%. Причините за това имат различна насоченост:

- Ниска степен на образование;
- Липса на професионална квалификация;
- Трудно социално адаптиране към новите условия на пазара на труда;
- Реализиране на програми, които не водят до промяна на трудовото положение на ромите и т.н.

Необходимо е да се подчертае, че трудовата заетост сред ромите преди всичко е свързано с:

- Нивото на образование;
- Професионална квалификация;
- Ниво на адаптивност.

При липсата на тези показатели трудно може да се говори за трайната трудова ангажираност на ромите в Община Садово. Чрез различни програми на община Садово за определен период от време се ангажират по 500 – 750 роми. Необходимо е нова квалификация, образование и трудова заетост, което трябва да се извършва от държавата с помощта на общините.

5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

В различните общини и населените места въпроса на равенството и недискриминацията на ромите е с различни характеристики. В община

Садово няма регистрирани дискриминации на етническа, расова друга основа към ромското население.

Този раздел преди всичко има за цел: провокативно да действа и да се създадат условия за обучението на българските граждани за техните права и защита при необходимост.

Правата на човека и защитата им е основен принцип за съществуването на всяко демократично общество и правова държава.

- В Конституцията (с.,1991) пише:

- Чл. 6 (1) Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права;
- (2) Всички граждани са равни пред закона. Не допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход; религия убеждение...

- В Закона за защита срещу дискриминация, в сила от 1.01.2004 г. в България се посочва:

- Чл. 4 (1) „Забранена е всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност...”

- Национален план за действие за защита от дискриминация :

с. 1. Анти дискриминационната политиката на ЕС е основен инструмент за постигането на главните цели на интеграционния процес за утвърждаване на:

- Солидарност за всички групи в обществото срещу социалното изключване;
- Спазване на правата на човека и осигуряване на неговата свобода на движение между отделните области на обществено – политическия живот;

- Еднакъв шанс за участие в обществото чрез равен достъп до всички сфери на обществено – политическия живот;

От посочените източници се вижда, че в България е създадена сериозна нормативна база и практики за защита на правата на човека, в т. ч. правата на различните етнически групи.

Плана за интеграция на ромите в Община Садово на база посочените проблеми си поставя и следните цели:

- Издигане на образователното равнище на ромското население, в т. ч. и обучение по български език на младите роми;
- Подобряване на здравното обслужване на ромите чрез профилактика и системни грижи в тази сфера;
- Подобряване на жилищните условия на живот, чрез основни ремонти на досега съществуващите жилища и отреждане на терени за строителството на т. н. „Социални жилища”;
- Подобряване на инфраструктурата на ромските квартали чрез основни ремонти и редовно поддържане, ново строителство на улици, пътища и тротоари;
- Развиване на културата на ромите, като част от българската национална култура;
- Развиване на спортната дейност, като важна дейност от интеграционния процес.
- Недопускане под никаква форма проявите на дискриминация Община Садово.

6. КУЛТУРА И МЕДИИ

Необходимо е да се посочи, че културата като цяло и спортните дейности сред ромската общност са реални фактори и база за тяхната интеграция в българското гражданско общество.

В сферата на културата, отбелязването на различните празници са сериозна база за единение на българските граждани от различни етноси.

Ето и част от тях:

- Коледните празници;
- Васильов ден;
- Великден;
- 8 април – международен ден на ромите.
- 6 май – за християните е Гергьовден, а за мюсюлманите е Хедерлез;
- Богородичните празници, свързани с Дева Мария;
- Отбелязване на Димитровден и Касъм.
- Необходимо е да се подчертае, че културата, спорта са едни от най-добрите начини за общуване между различните етноси, както и естествената им интеграция и единение.

• Специалистите посочват, че спортът не е само здраве и възпитание, но и най-добрата възможност за комуникация в една естествена и нормална среда.

Организирането на спортни дейности в:

- Училищата;
- Селата;
- Междуселските спортни празници.

Всичко това създава условие за общуване между младите хора с различен етнически произход.

От тази гледна точка, културата и спорта трябва да се развива във всяко училище, село, град по различни поводи. Това е истинския подход за търсене на възможности и начини в междуетническата интеграция на българските граждани, без значение от етническият им произход и религиозната им принадлежност.

7. ОБЛАСТЯВАНЕ И РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА РОМСКАТА ЖЕНА

Ромските жени навсякъде в Европейския съюз все още са изправени пред неравенства в много отношения, които крайната бедност, изключването и дискриминацията засилват още повече.

Ромските жени се сблъскват с различни форми на дискриминация, трафик на хора, бракове на непълнолетни и принудителни бракове.

Поставени цели:

- Подобряване достъпа на ромските жени до правна помощ и правосъдие;
- Надграждане на мерките за закрила на малолетни и непълнолетни лица;
- Подобряване на мерките за идентифициране, превенция и защита на жертви на антиромски нагласи, езика на омразата и престъпленията от омраза;
- Преодоляване на домашното насилие, ранните бракове и други форми на традиционни патриархални практики на контрол и насилие. Осигуряване на условия за по-голям достъп до правосъдие за ромски жени;
- Разработване и прилагане на услуги за реинтеграция деца-жертви на трафик с цел ефективна социализация на тази най-уязвима група, постигане на благосъстояние и цялостно развитие.

**II. ТАБЛИЦА НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ НА
ОБЩИНА САДОВО В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА
СТРАТЕГИЯ ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ
ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО
СОЦИАЛНО ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ
СИТУАЦИЯ 2024 – 2027 година**

Тази таблица ще очертае ясно начина за реализация на Плана, както сроковете, финансовите източници, отговорниците и др. Таблицата се явява важна част от Плана, защото контролните дейности на изпълнение на 8 приоритета са очертани в него.

По приоритети дейностите имат следните насоки и конкретност:

Приоритет №1. ОБРАЗОВАНИЕ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорни институции	Времеви период	Финансиране		Индикатори
					средства	източници	
1. Гарантиран равен достъп до качествено образование на ромските деца	Преглед на училищата и оценка за гарантиране на това право	Съвместен контрол BG05SFPR001 -1.004-0040-S01 "Утвърждаване на интеркултурното образование в община Садово" по Програма „Образование“ (2021 – 2027) на Европейски съюз.	Общините Училищата Детски градини Родители	2024-2027г.	- 243247,20 лв.	Бюджет ЕС	Качество на образование
2. Превенция срещу ранното отпадане от училище	Ограничаване на броя на отпадналите деца от	Превантивна дейност „Комплексна програма за	Общината Училището Родителите Обществото	2024-2027г.	- 384 893,04лв	Бюджет ЕС	Броя на децата върнати в училище

	училище	десегрегация на училищата в Община Садово" . № BG05SFPR001-1.008-0027-C01					
3.Повишаване на степента на грамотност на младежите и родителите роми	Организиране на групи за обучение	Повишаване на обхвата	Училището Родителите Обществото	2024-2027г.	Проекти	Бюджет	Броя на включените в обучението

Приоритет №2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

1	2	3	4	5	6	7	8
1. Профилатика на ромите в сферата на	Създаване на реални условия за това	Съвместна дейност	Общината Здравни заведения Родителите	2024-2027г.	Община Проекти	Бюджет	Обхват и брой

здравеопазването							
2. Мерки за намаляване на детската смъртност	Обхват на децата със здравни проблеми	Съвместна дейност	Общината Здравни заведения Родителите	2024-2027г.	Община Проекти	Бюджет	Броя на децата
3. Превантивна работа с ромите – бракове и бременност	Повече просвета и обучение на младите роми	Системна работа с младите роми	Общината Здравни заведения Родителите	2024-2027г.	Община Проекти	Бюджет	Обхват и брой

Приоритет №3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

1	2	3	4	5	6	7	8
Подобряване на инфраструктурата на ромските квартали	Уточняване на спешни задачи	Проучване на терен за решаване на проблема	Община	2024-2027г.	Община Проекти	Бюджет	Нова инфраструктура

Приоритет № 4. ТРУДОВА ЗАЕТОСТ НА РОМИТЕ

1	2	3	4	5	6	7	8
Улесняване на достъп до новите работни места	Преглед на трудностите по този въпрос	Съвместна дейност	Община Садово Бюро по труда	2024-2027г.	Община, БТ, РСЗ	Бюджет	Броя на обхвата
Създаване на условия за образование и квалификация	Уточняване на потребностите	Броя на хората	Община, БТ и НПО-та	2024-2027г.	Община, БТ	Бюджет	Отчитане на броя и обхвата
Увеличаване на трудовата заетост сред ромите	Повишаване на трудовата заетост	Уточняване на броя на желаещите	Община, БТ и НПО-та	2024-2027г.	Община, БТ	Бюджет	Обхват

Приоритет №5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ НА РОМИТЕ

1	2	3	4	5	6	7	8
Запознаване със закона за защита от дискриминация	Работа с хора с учреждения	Разпространение на ЗЗД	Община МВР НПО-та	2024-2027г.	Проекти Община	Бюджет	Обхват и брой
Системна работа за недопускане на дискриминация срещу ромите	Работа с гражданите и учащите	Регистрация на нарушенията	Общината НПО-та	2024-2027г.	Проекти Община	Бюджет	Обхват и брой

Приоритет №6. КУЛТУРА И МЕДИИ

1	2	3	4	5	6	7	8
1.Отбелязване на празника на	Преглед на общите празници	Съвместно организиране	Община Читалища НПО-та	2024-2027г.	Община Проекти	Бюджет	Брой на организациите

общината							
2.Отбелязване на празниците на ромите	Уточняване на най-важните празници на ромите	Начин на организиране	Община Читалища НПО-та	2024-2027г.	Община Проекти	Бюджет	Качество на организациите
3. Организиране на системни спортни мероприятия	Съвместни организации	Обединение на децата от етносите	Общини Спортни организации и НПО-та	2024-2027г.	Община Проекти	Бюджет	Организиране на спортни дейности

Приоритет №7 ОБЛАСТЯВАНЕ И РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА РОМСКАТА ЖЕНА

1	2	3	4	5	6	7	8
1.Запознаване на ромските жени със закона за равенство на	Работа с ромски жени	Разпространение на закона; Срещи и	Община Училища Читалища НПО	2024-2027г.	Проекти Община	Бюджет	Брой на участниците

жените и мъжете		разясняване					
2. Запознаване на ромските жени със закона за защита от домашно насилие	Работа с ромски жени	Разпространение на закона; Срещи и разясняване	Общината Училища Читалища НПО	2024-2027г.	Проекти Община	Бюджет	Брой на участниците

Изготвил:

Ели Стоянова – Секретар на МКБППМН и координатор за изготвяне на Областната стратегия